

Hofleverancier in openluchtmuseum

Hij heeft wel eens overwogen zijn zaak op te frissen. Plafonnetjes strijken, houtwerk schilderen, leidingen wegwerken. Maar Karel Schermerhorn kwam rap tot de conclusie dat het vloeken in de kerk zou zijn. Het interieur van de Haarlemsche Zilvermederij, die dit jaar het eeuwfeest viert, moet blijven zoals het is.

Schermerhorn (52) merkt afgelopen vrijdag weer hoe bijzonder zijn pand in de Gaeistraat is. Burgemeester Jos Wiene kijkt z'n ogen uit als hij tussen de hamers, werkbanken, forceerklossen, bank-schroeven en polijstmachines doorloopt. Bijna allemaal ambachtelijk gereedschap dat nog feilloos functioneert.

Wie door de smederij wandelt, ziet een kruising tussen een openluchtmuseum, het huishouden van Jan Steen en de winkel van Swiebertjes naast Malle Pietje. Een buitenstaander zou er niets kunnen terugvinden. In de ogen van de eigenaar van het eenmansbedrijf is juist alles ordelijk opgeborgen.

Gedoe

Wien bracht geen beleefdheidsbezoek aan de smederij. Hij kwam de oorkonde overhandigen die hoort bij de status van hofleverancier. Nee, het was niet Schermerhorns idee de aanvraag in te dienen. Een hoop gedoe en geregeld, daar zat ie niet op te wachten. Maar de kleindochter van oprichter Arnold Presburg overtuigde de Amsterdammer ervan het eeuwfeest extra cachet te geven door te promoveren tot hofleverancier. Zij legde de benodigde paperassen voor zijn neus die hij alleen nog maar hoefde in te vullen.

Sophia Presburg heeft ook het jubileumboekje gemaakt. Ze stelde het samen met Nico Koers, kleinzoon van medeoprichter Arie Antonie Hoogteiling. Het heeft een fraaie bundel opgeleverd waar Schermerhorn geen omkijken naar heeft. „Ik ben zilversmid, geen boekjesschrijver. Ik had de makkelijkste taak, ik hoefde alleen maar de borrel te organiseren voor de presentatie.“

Schermerhorn neemt in 1998 het

bedrijf over van George Presburg, de zoon van de oprichter. Na zijn opleiding aan Vakschool Schoonhoven - de enige plek in Nederland waar goud- en zilversmeden het ambacht kunnen leren - werkt hij zeven jaar voor de vermaarde juwelier Lyppens. Als hem in de Amsterdamse binnenstad alle kneepjes van het vak zijn bijgebracht, is het tijd zelfstandig te worden.

Verkikkerd

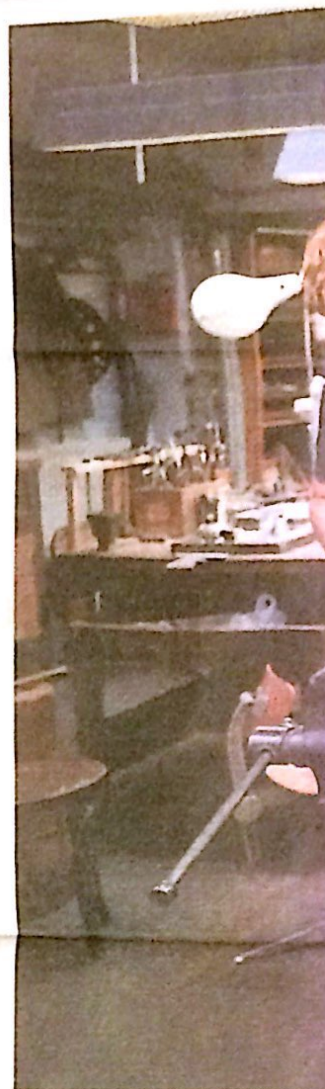
Schermerhorn komt via via in Haarlem terecht. Hij heeft amper twee stappen over de drempel gezet of hij is verkikkerd op de Haarlemsche Zilvermederij. Zo hoort een werkplaats eruit te zien. Er hangt nog de sfeer van de jaren dertig, toen Presburg en Hoogteiling in het pand trokken.

Curieus is de stam van de eeuwenoude kastanjeboom die als aambeeld dient. De onderkant van de woudreus staat exact op de plek waar hij ooit was geworteld. De boom sneuvelt in de jaren vijftig als de werkplaats wordt uitgebouwd naar de tuin.

Zilversmeden kan Schermerhorn al, maar het ondernemen moet hij nog leren. Het zijn soms harde lessen. Zoals tijdens de economische crisis, een decennium geleden, als hij afscheid moet nemen van een werknemer. Aan het betalen van de ontslagvergoeding gaat zijn zaak bijna ten onder. Sindsdien neemt hij geen personeel meer aan. Bij grote drukte huurt hij mensen in, die het zilversmeden als liefhebberij hebben naast hun gewone baan.

En er loopt altijd een stagiair bij hem in het bedrijf. Dit studiejaar is het de 23-jarige Pim Faro, slechts een van de vijf zilversmedeleerlingen van Vakschool Schoonhoven. Schermerhorn is dolblij met zijn stagiaires die met hun onbekommerde frisheid morrelen aan zijn vastgeroeste gewoontes. Pim stelt voor de slijpmachines naar de andere kant van de zaak te verplaatsen. „Topidee! Ik heb er dus 21 jaar over gedaan om dat in te zien.“

De stagiair mag zich aanvankelijk uitleven op het maken van nieuwe producten (30 procent van het werk) en het repareren van voorwerpen die door Schermer-

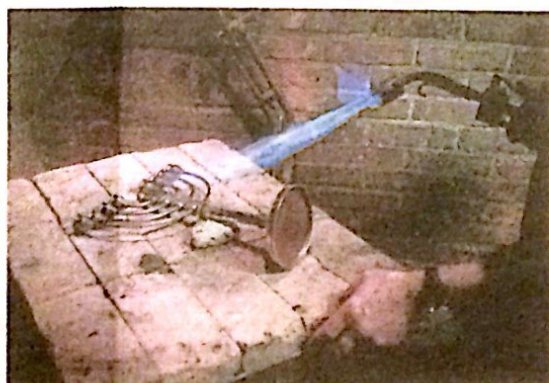
Karel Schermerhorn in zijn werkplaats. Op d

horn zijn ingekocht. Pas als de leerling zich heeft bewezen, mag hij zich storten op restauraties van dierbare stukken van klanten. Dat is een grotere verantwoording, daar mag niks mee misgaan.

Argwanend

Sommige argwanende klanten kijken het liefst over zijn schouder mee als het zo gekoesterde erfstuk onder handen wordt genomen. Maar daar begint Schermerhorn niet aan. Als ze zijn vakmanschap niet vertrouwen, kunnen ze beter naar een ander gaan. „Uiteindelijk komen ze altijd bij me terug.“

Stagiairs mogen zich bij de Haarlemsche Zilvermederij uitleven in hun creativiteit. Pims voorgangers

achtergrond is stagiair Pim Faro bezig.

FOTO'S UNITED PHOTOS/PAUL VREEKER

bouwden een schitterende hevel, waarmee rode wijn uit de fles via een subtiel buisje in het glas belandt. Gedecanteerd nog wel. Een klant met een Frans chateau bestelde er meteen een, om zijn gasten extra te laten genieten van een dubbele magnum. „Of de wijn ook beter smaakt? Ik denk het wel. Eten en drinken gaat om de beleving, hè.”

Schermerhorn heeft een bonte schare klanten: musea, synagogen, handelaars, antiquairs, particulieren. Hij krijgt voorwerpen in handen van duizend euro, maar ook van anderhalve ton. Door zijn ervaring raakt hij niet in de war van een kapitaal stuk. Het is juist telkens weer de lol om een 'strijd-

Lex Baartse

Wie de Haarlemsche Zilver-smederij zegt, zegt Lex Baartse. Hij werkte liefst 59 jaar voor het bedrijf. In januari nam hij op 74-jarige leeftijd afscheid. Toen hij 65 werd, is besloten dat hij niet langer vijf dagen maar een dag in de week ging werken.

plan' te bedenken bij een nieuwe klus. „Soms staat iets twee weken op m'n werkbank voordat ik weet hoe ik het ga aanpakken.”

Het restaureren van zilver is niet

zonder risico. In plaats van zilver komt bij het repareren soms onverwachts tin als een duivel tevoorschijn. Dat heeft een andere smelttemperatuur, waardoor het zich kan invreten in het zilver van het dienblad, de broodmand, koektrommel, drinkbeker of jardinière. 'Loodgieters' noemt hij de vervloekte werklieden die met tin werken.

Fixen

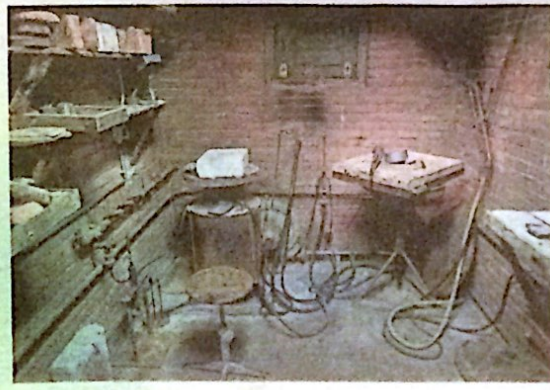
Schermerhorn maakt het mee bij de kandelelaar van zijn moeder als hij nog stagiair is. Vol vertrouwen vertelt zoonlief dat hij de afgebroken arm kan fixen, maar die blijkt ook met tin te zijn vastgezet. Hij krijgt de constructie zo goed en zo

kwaad weer gerepareerd. „Maar telkens als ik hem bij m'n moeder op de piano zie staan, moet ik er weer aan denken.”

Schermerhorn zelf heeft niet veel zilver in huis, alleen een dienblad uit 1920 en bestek. Meer hoeft voor hem niet, hij heeft genoeg om zich heen staan in de werkplaats. Het is voor hem het ideale materiaal zijn vaardigheden op te botvieren. Veel meer dan goud. Gezien de veel hogere prijs (43.000 euro voor een kilo ten opzichte van 540 euro) komen grote voorwerpen van goud nauwelijks voor. „Het zijn bijna alleen maar sieraden. Daar ben ik niet van, van dat gepriegel.”

Arnold Aarts

Het bijzondere bedrijf van Karel Schermerhorn

Hofleverancier in openluchtmuseum

Het bedrijf van een hofleverancier is een openluchtmuseum. Het bedrijf van de zilversmederij bestaat honderd jaar. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

Vakblad

Schermerhorn is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

Werkzaamheden van de zilversmederij. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

Karel Schermerhorn in zijn werkplaats. Op de achtergrond is staatje Pim Fao bezig

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

Agenda

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

Lex Baartse

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

Het bijzondere bedrijf van Karel Schermerhorn

De zilversmederij is een bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum. Het bedrijf is een openluchtmuseum.

